
Obsah

I. Vliv rodičů – vlastních i náhradních – na psychický vývoj dítěte	5
1. Motivace k rodičovství, biologickému i náhradnímu	6
1.1 Příchod dítěte do vlastní a náhradní rodiny.....	11
2. Psychický vývoj dítěte a jeho závislost na dědičnosti a vlivech prostředí	16
2.1 Význam dědičných dispozic a jejich vliv na vývoj dětské osobnosti.....	16
2.2 Význam vlivu vlastní i náhradní rodiny na vývoj dětské osobnosti	18
2.3 Absence adekvátní rodičovské péče má negativní vliv na vývoj dětské osobnosti	24
2.3.1 Důsledky citového strádání v době dospělosti.....	33
II. Vývoj dítěte a jeho závislost na vnějších vlivech	35
1. Význam rodičů pro počáteční vývoj dítěte	36
1.1 Vývoj dítěte v prvním roce života a jeho závislost na chování matky.....	36
1.1.1 Chování matky napomáhá rozvoji poznávacích i pohybových schopností dítěte.....	39
1.1.2 Matka napomáhá rozvoji sluchového vnímání a řeči	42
1.1.3 Matka ovlivňuje emoční vývoj i míru uspokojení potřeby citové jistoty a bezpečí.....	45
1.1.4 Vliv působení rodiny na socializaci malého dítěte	46
1.1.5 Specifičnost vývoje vztahu matky a dítěte	48
1.1.6 Nápadnosti v chování dětí, které přišly do náhradní rodiny v kojeneckém věku	50
2. Batolecí věk – druhý a třetí rok života	53
2.1 Význam pohybu pro rozvoj dětské osobnosti	53
2.2 Vliv rozvoje poznávacích procesů na vztah k okolnímu světu	53
2.3 Vývoj řeči je významným aspektem poznávání i socializace.....	57
2.4 Emoční vývoj jako důležitý aspekt celkového rozvoje	59
2.5 Rozvoj socializace a jeho závislost na rodině	61
2.5.1 Vliv rodiny na osvojování pravidel chování	65
2.6 Nápadnosti v chování dětí batolecího věku v náhradní rodinné péči.....	67
3. Předškolní věk.....	70
3.1 Vliv vývoje poznávacích procesů na vztah předškolního dítěte ke světu.....	70
3.1.1 Kresba, hra a pohádky odrážejí typický způsob dětského uvažování.....	74
3.1.2 Paměť předškolního dítěte a její význam pro pochopení vlastní minulosti	76
3.2 Emoční vývoj a jeho závislost na kvalitě rodinného zázemí.....	77
3.3 Socializační vývoj závisí na prostředí, v němž dítě vyrůstá	80
3.3.1 Rodina: vztahy s rodiči a sourozenci.....	81
3.3.2 Mateřská škola a adaptace na nové prostředí	84

3.3.3	Vztahy s vrstevníky	84
3.3.4	Vývoj prosociálních projevů a vztahu k platným normám chování	86
3.4	Vývoj osobnosti předškolního dítěte a jeho sebepojetí	88
3.5	Nápadnosti v prožívání a chování předškolních dětí v náhradní rodinné péči	90
4.	Školní věk	94
4.1	Nástup do školy	94
4.2	Vývoj myšlení, zpracování informací a řešení problémů	99
4.3	Předpoklady školní úspěšnosti v počítání, čtení a psaní	102
4.4	Vývoj emočního prožívání a sebeovládání	104
4.5	Socializace	108
4.5.1	Vztahy s rodiči	109
4.5.2	Vztahy se sourozenci – vlastními i nevlastními	113
4.5.3	Škola	115
4.5.4	Vztahy s vrstevníky a vliv dětské skupiny	118
4.5.5	Vztahy k normám chování a rozvoj morálního uvažování	120
5.	Příčiny školní neúspěšnosti	123
5.1	Příčinou školní neúspěšnosti je nedostatečné nadání	124
5.2	Příčinou školní neúspěšnosti je nerovnoměrné nadání	127
5.3	Příčinou školní neúspěšnosti může být nezjištěná smyslová vada	130
5.4	Příčinou školní neúspěšnosti je hyperaktivita a porucha pozornosti	132
5.5	Příčinou školní neúspěšnosti jsou problémy v oblasti citového prožívání	133
6.	Období dospívání	136
6.1	Dospívání je spojeno se zráním mozku	138
6.2	Tělesná proměna a její význam	139
6.3	Vývoj myšlení a přístupu k poznávání	142
6.3.1	Vliv změny uvažování na vztahy s lidmi	144
6.4	Emoční vývoj	145
6.5	Socializace	147
6.5.1	Změna vztahů v rodinách dospívajících	148
6.5.2	Vztahy dospívajících se sourozenci – vlastními i nevlastními	152
6.5.3	Odpoutání od rodiny na konci dospívání	153
6.5.4	Škola	154
6.5.5	Vztahy dospívajících k učitelům	156
6.5.6	Vrstevnická skupina	157
6.5.7	Rozvoj názorů na jiné lidi a komunikačních dovedností	162
6.5.8	Vztah k povinnostem, morální prožívání a uvažování	164
6.6	Vývoj osobnosti a vlastní identity	168
6.6.1	Důležitou součástí identity dospívajících jsou vztahy s lidmi i vlastní výkon	171
6.6.2	Proces rozvoje individuální identity	172
	Seznam použité literatury	176